

Sygn. akt IV KK 531/22

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kapiński

w sprawie **T. Ł.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 2 lutego 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 5 maja 2022 r., sygn. akt II Ka 50/22,

zmieniającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w Ełku

z dnia 17 września 2021 r., sygn. akt II K 531/20,

postanowił:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zwolnić skazanego T. Ł. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego obciążając wydatkami Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ełku wyrokiem łącznym z dnia 17 września 2021 roku, sygn. akt II K 531/20 orzekł wobec skazanego T. Ł. w pkt. I karę łączną 1080 stawek dziennych grzywny po 100 zł stawka, w pkt. III karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, w pozostałym zakresie postępowanie umorzył.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając go w całości.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 5 maja 2022 roku sygn. akt II Ka 50/22 po rozpoznaniu wniesionej apelacji zaskarżony wyrok zmienił wskazując, że:

1. w pkt. I wyroku łączną karą grzywny obejmuje dodatkową karę grzywny:

a) w wysokości 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych po 100 (sto) złotych każda stawka orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Ełku z dnia 01 czerwca 2017 r. sygn. akt II K 56/17, utrzymanej w mocy przez Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 12 grudnia 2019 r. sygn. akt II Ka 408/19

b) w wysokości 200 (dwustu) stawek dziennych po 100 (sto) złotych każda stawka orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zamościu z dnia 30 sierpnia 2018 r. sygn. akt II K 62/17, utrzymanej w mocy przez Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 28 lutego 2019 r. sygn. akt II Ka 656/18

c) w wysokości 100 (stu) stawek dziennych w wysokości 100 (stu) złotych każda stawka orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 29 grudnia 2021 r. sygn. akt II K 205/21 utrzymanej w mocy przez Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2022 r. sygn. akt II Ka 113/22

d) eliminuje z kary łącznej grzywny karę orzeczoną w wyroku opisanym w pkt. 39);

2. w pkt. III wyroku karą łączną pozbawienia wolności obejmuje karę 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 3 (trzech) orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie sygn. akt II K 205/21, utrzymanej w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 28 kwietnia 2022 r. w sprawie sygn. akt II Ka 113/22.

3. w pkt. V wyroku umorzeniem postępowania co do kar grzywny obejmuje dodatkowo karę orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt. 39) części wstępnej wyroku.

4. prostuje oczywiste omyłki pisarskie w części wstępnej wyroku w ten sposób, że wpisuje:

a) w pkt. 48) dzień 21 marca 2018 r. jako datę wyroku SR w Jędrzejowie sygn. akt II K 647/14

b) w pkt. 53) karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 (trzech) lat

c) w pkt. 114) dzień 07 maja 2014 r. jako datę wyroku SR w Suwałkach sygn. akt II K 17/17

d) w pkt. 116) dzień 07 maja 2018 r. jako datę wyroku SR w Suwałkach sygn. akt II K 35/17

e) w pkt. 117) dzień 27 czerwca 2018 r. jako datę wyroku SR w Suwałkach sygn. akt II K 25/17

f) w pkt. 120) dzień 19 czerwca 2018 r. jako datę wyroku SR w Suwałkach sygn. akt II K 28/17

g) w pkt. 126) dzień 20 października 2017 r. jako datę wyroku SR w Suwałkach sygn. akt II K 551/15 oraz skazanie ww. wyrokiem dodatkowo na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 4 (czterech), utrzymanej w mocy wyrokiem SO w Suwałkach w sprawie sygn. akt II Ka 376/19 z dnia 23 grudnia 2019 r.

h) w pkt. 128) dzień 29 maja 2019 r. jako datę wyroku SR w Grójcu sygn. akt II K 647/16 oraz

i) w pkt. 129) dzień 30 listopada 2017 r. jako datę wyroku SR w Ełku sygn. akt II K 138/17

j) w pkt. 150) prawidłowej wysokości kary grzywny w wymiarze 200 (dwustu) stawek dziennych, każda stawka po 100 (sto) złotych.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach wniósł obrońca skazanego, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 85 § 1 i 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym w stanie prawnym między 1 lipca 2015 r. a 23 czerwca 2020 r.) w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że nie zachodzą przesłanki do objęcia karą łączną jednostkowych kar grzywny, które w postępowaniu wykonawczym zostały zamienione na prace społecznie użyteczne/pozbawienie wolności w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu winna zobligować sąd orzekający do traktowania tych kar jako kar

zasadniczych grzywny, które w ramach wyroku łącznego winny podlegać obligatoryjnemu łączeniu;

2. rażące naruszenie prawa materialnego tj. art. 85 § 2 k.k. (w brzmieniu tego przepisu obowiązującego w stanie prawnym między 1 lipca 2015 r. a 23 czerwca 2020 r, w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s, poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zachodzą przesłanki do objęcia karą łączną kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w sytuacji, gdy upłynął już okres próby, na jaki warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności, a także dalszy okres sześciu miesięcy, o którym mowa w art. 75 § 4 k.k, acz nie doszło jeszcze do zatarcia skazania;

3. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. przez nierozważenie przez Sąd II instancji wszystkich wniosków i zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy, a to w szczególności zarzutu z pkt. 1.5 apelacji dotyczącego rażącego naruszenia prawa materialnego tj. art. 85 § 2 k.k., polegającego na nieobjęciu karą łączną pozbawienia wolności jednostkowej sankcji omyłkowo niewymienionej przez Sąd I instancji w pkt 126) wyroku łącznego z 17 września 2021 r.;

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcę skazanego T. Ł. jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 kpk.

Na wstępie rozważań podkreślić należy, że zgodnie z obowiązującymi przepisami procedury karnej oraz utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, kasacja strony będąca z definicji nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, może być skierowana wyłącznie przeciwko orzeczeniu sądu odwoławczego, zaś w kasacji trzeba wykazać, że to sąd odwoławczy popełnił uchybienie o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 k.p.k. lub też w inny sposób rażąco naruszył prawo, oraz wykazać, że zarzucane w kasacji naruszenie prawa mogło

mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia sądu odwoławczego (czyli w istocie wykazanie, że uniknięcie przez sąd odwoławczy określonych uchybień wymienionych w kasacji musi stwarzać realną perspektywę wydania orzeczenia odmiennego w swojej treści, niż to zaskarżone kasacją). Zgodnie z wieloletnim utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, oba te warunki, tj. rażące naruszenie prawa i istotny wpływ na treść wyroku, muszą wystąpić łącznie, a brak jednego z nich zawsze skutkuje uznaniem kasacji za bezzasadną. Przyjmuje się również, że o ile tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze odnoszą się do całego postępowania sądowego, to uchybienia określane jako „inne rażące naruszenie prawa”, muszą być ściśle powiązane z postępowaniem odwoławczym. Zaznaczyć także należy, że z ukształtowanej historycznie istoty postępowania kasacyjnego wynika, że nie stanowi ono trzeciej instancji, ani nie oznacza ponownego rozpoznania sprawy zakończonej już przecież prawomocnym wyrokiem. Celem tego postępowania jest wyłącznie zbadanie zarzutów zawartych w kasacji skierowanej pod adresem sądu odwoławczego a sprowadzających się do zakwestionowania sposobu jego postępowania i zakresu przeprowadzonej przez ten sąd kontroli instancyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt III K 42/16, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 593/21).

Podkreślić również należy, że w sytuacji podniesienia w kasacji zarzutu rażącego naruszenia przepisów prawa innych niż te o których mowa w art. 439 k.p.k., to autor tego nadzwyczajnego środka odwoławczego powinien wykazać, w sporządzonej przez niego kasacji, zaistnienie w tej konkretnej sprawie obydwu kumulatywnie wymaganych przez ustawę warunków, tj. zarówno rażącego naruszenia przez sąd odwoławczy określonego przepisu prawa jak również potencjalnie istotnego wpływu tego naruszenia prawa materialnego lub procesowego na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia, przy czym nie może to być uzasadnienie ogólnikowe.

Odnosząc się do podniesionych w omawianej kasacji zarzutów zawartych w pkt. 1-3 jej petitum w kontekście zarysowanych wyżej uwarunkowań prawnych, uznać należy, że bezpodstawny jest zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego tj. 85§1 i 2 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. w zw. z art. 20§2 k.k.s. mający

polegać na błędnej wykładni tych przepisów i przyjęciu, że nie zachodzą przesłanki do objęcia karą łączną jednostkowych kar grzywny, które w postępowaniu wykonawczym zostały zamienione na prace społecznie użyteczne/pozbawienie wolności.

W kontekście omawianego zarzutu podzielić należy stanowisko prokuratora zawarte w odpowiedzi na kasację, gdzie zasadnie stwierdzono, że przedmiotowy zarzut był już podnoszony przez obrońcę skazanego T. Ł. w apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Ełku.

W takiej zaś sytuacji zamieszczenie w kasacji zarzutu ujętego wcześniej w zwykłym środku odwoławczym jest możliwe, ale tylko wówczas, gdyby Sąd odwoławczy nie rozważył tego zarzutu lub też przy jego rozpoznaniu dokonał wadliwej i błędnej interpretacji prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2011 r. sygn. akt III KK 268/10). Na gruncie przedmiotowej sprawy, jak trafnie stwierdził prokurator w odpowiedzi na kasację, taka sytuacja nie zachodzi, gdyż Sąd Okręgowy w Suwałkach pisemnych motywach swojego wyroku rozważył ten zarzut, wskazując trafnie, że w orzecznictwie dopuszcza się możliwość połączenia kar zasadniczych, tj. pierwotnie orzeczonych, które następnie zamieniono na kary zastępcze, ale decyzja w tym zakresie należy do Sądu wydającego wyrok łączny w konkretnej sprawie. Obowiązujące w omawianym zakresie przepisy prawa materialnego dotyczące łączenia kar nie nakładają zaś obowiązku połączenia kar orzeczonych pierwotnie w wyroku skazującym, a które w postępowaniu wykonawczym zostały zamienione na kary zastępcze. W takiej zaś sytuacji nie można podzielić stanowiska skarżącego, że doszło do obrazy wskazanych w omawianym zarzucie przepisów prawa materialnego. Na akceptację zasługuje natomiast pogląd Sądu Okręgowego w Suwałkach akceptujący stanowisko Sądu meriti w zakresie braku podstaw do połączenia kar pierwotnie orzeczonych wobec skazanego tj. nieuiszczonych kar grzywien. W tym zakresie Sąd odwoławczy wyraził trafny i słuszny pogląd, że stan zaawansowania postępowania wykonawczego wykluczał ponowne sięganie do kar pierwotnie orzeczonych, gdyż godziłoby to w zasadę stabilności i bezzwłocznej wykonalności orzeczeń sądowych. Zasadnie wskazano również, że skazany mając możliwość, w określonych przepisami wykonawczymi terminach, nie poddał się rygorom pierwotnie

orzeczonych kar grzywny, co skutkowało przeniesieniem wykonania tych kar do kar zastępczych.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 85§2 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. w zw. z art. 20§2 k.k.s. opisany w pkt 2 kasacji. Wprawdzie uznać należy, że Sąd odwoławczy błędnie uznał, że zachodzą przesłanki do objęcia węzłem kary łącznej, kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w sytuacji, gdy upłynął już okres próby na jaki warunkowo zawieszono wykonanie kary pozbawienia wolności, a także dalszy okres sześciu miesięcy, to jednocześnie przyjąć należy, że w realiach faktycznych i prawnych występujących w przedmiotowej sprawie uchybienie to nie miało istotnego wpływu na treść wyroku. Podzielić należy trafne stanowisko prokuratora w jego odpowiedzi na kasację, gdzie zasadnie zauważono, że Sąd Rejonowy w Elku w pkt III wyroku łącznego wydanego w sprawie o sygn. akt II K 531/20 połączył kary pozbawienia wolności, w tym z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, wymierzone 36 prawomocnymi wyrokami różnych sądów i łącznie orzeczone tymi wyrokami kary wyniosły ponad 10 lat pozbawienia wolności, zaś Sąd meriti wymierzył skazanemu T. Ł. jedynie karę 2 lat pozbawienia wolności. Należy więc uznać, że gdyby nawet Sąd Okręgowy w Suwałkach dzieląc zarzut skarżącego w omawianym zakresie wyeliminował z wyroku łącznego Sądu pierwszej instancji kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, co do których upłynął już okres próby, to wydane rozstrzygnięcie nie byłoby w zasadniczy sposób odmienne a sytuacja skazanego nie uległaby zmianie. W ocenie Sądu Najwyższego nie jest również zasadny zarzut zawarty w pkt. 3 dotyczący naruszenia przepisów postępowania tj. art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. Jak bowiem wynika z utrwalonego orzecznictwa dotyczącego omawianego zagadnienia, tego rodzaju zarzut jest zasadny wówczas, gdy, Sąd odwoławczy w ogóle nie rozważy, któregoś z zarzutów i wniosków zawartych w zwykłym środku odwoławczym, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Należy także podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że w przypadku zarzutu kasacyjnego sprowadzającego się do naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 433§2 k.p.k. należy nie tylko wykazać, że Sąd odwoławczy zarzutu apelacyjnego określonego rodzaju nie rozważył należycie, ale również autor kasacji

musi wykazać, iż to uchybienie, zaistniałe przy dokonywaniu kontroli odwoławczej, w realiach tej konkretnej sprawy, mogło mieć istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia sądu odwoławczego. Należy zatem w kasacji wykazać, że przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie w postaci naruszenia art. 433§2 k.p.k. zaistniało w rzeczywistości, opisane zostało na czym ono polega i w jaki sposób skutkuje tak rażącym naruszeniem przepisów, że można je porównać w skutkach do przewidzianych w prawie procesowym bezwzględnych podstaw uchylenia orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt III KK 490/16).

Z pisemnych motywów sądu odwoławczego wynika zaś wbrew twierdzeniom skarżącego, że Sąd ten rozważył w sposób właściwy i rzetelny także zarzut z pkt I 5 apelacji (strona 7 uzasadnienia). Nie można zatem uznać, że Sąd Okręgowy w Suwałkach dopuścił się obrazy przepisów postępowania tj. art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. Sama okoliczność, że sposób rozpoznania tego rodzaju zarzutu nie satysfakcjonuje autora kasacji nie oznacza, że rzeczywiście doszło do naruszenia w przedmiotowej sprawie wymienionych w zarzucie z pkt 3 przepisów postępowania karnego.

Sąd Najwyższy mając na uwadze powyższe, z mocy art. 535§3 k.p.k. orzekł jak w postanowieniu.

O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono zaś na podstawie art. 624§1 k.p.k., mając na uwadze sytuację majątkową skazanego i wysokość jego dochodów.